

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 09.12.2024

§ 428

Lahden kaupungin lausunto Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta

3630/08.01.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Liikenneinsinööri Jaana Martikainen p. 050 398 5430

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa perusteluosassa esitetyn lausunnon Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnoksesta.

Samalla kaupunginhallitus tarkistaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, kaupunginhallitus 2.12.2024 § 415

Kaupunginhallitus käsitteli lausuntoa kokouksessaan 2.12.2024 ja päätti palauttaa lausunnon takaisin valmisteluun. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan lausunnossa tulee huomioida kaupunginvaltuuston talousarviota koskeva päätös (25.11.2024 § 123) joukkoliikenteen määrärahojen leikkauksista sekä toiminnan tehostamisesta. Palautuksen jälkeisessä lausunnon valmistelussa on huomioitu tämä

kaupunginhallituksen näkemys, jonka se antoi asian valmistelijoille asiantuntijaesittelyn yhteydessä käydyssä keskustelussa.

Lahden seudun liikenteen joukkoliikennestrategian luonnos

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta pyytää lausuntoa joukkoliikennestrategiasta 31.12.2024 mennessä. Lahden seudun joukkoliikenne on 10-vuotisen historiansa aikana tukeutunut strategisessa kehittämisessä Lahden kaupungin ja muiden seudun kuntien strategioihin. Nyt valmistellulla Lahden seudun joukkoliikenteen omalla strategialla luodaan pohja joukkoliikenteen pitkäjänteiselle kehittämiselle vuoteen 2035 mennessä. Joukkoliikenteen toimintaympäristössä on viimeisen parinkymmenen vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia esimerkiksi järjestämistavan osalta. Muutos jatkuu edelleen ihmisten arvojen muuttuessa ja esimerkiksi etätöiden lisääntyessä. Myös ihmisten vaatimukset entistä yksilöidymmästä ja helppokäyttöisemmästä palvelusta kasvavat jatkuvasti.

Laaditussa strategian luonnoksessa keskeisenä lopputuloksena on määritelty toimintaa ohjaavat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategia on laadittu laajassa yhteistyössä seudun kuntien, eri sidosryhmien ja asiantuntijoiden kesken.

Strategian tavoitteet vuoteen 2035 mennessä:

1. Lahden seudun liikenteen matkustajamäärät ja lipputulot kasvavat vuoteen 2035 mennessä 50 %
2. Maankäyttöä ja joukkoliikennettä kehitetään yhteistyössä; valtaosa uusista työpaikoista, palveluista ja asutuksesta sijoittuu runkolinjojen tai hyvä palvelutason reittien varrelle

3. Joukkoliikenne mahdollistaa asukasmääriltään tiheimmillä alueilla autottoman arjen helposti, esteettömästi ja vähäpäästöisesti

Lahden kaupungin lausunto

Lahti pitää tarpeellisena Lahden seudun liikenteen oman strategian laatimista. Kaupungin näkökulmasta on olennaista, että joukkoliikennestrategian luonnoksessa esitetyt linjaukset vastaavat kaupungin oman strategian linjauksia. Luonnoksessa on taustoitettu monipuolisesti joukkoliikenteen ja toimintaympäristön nykytilaa sekä asukkaiden, yritysten ja sidosryhmien odotuksia joukkoliikenteen kehittämiseen liittyen.

Strategialuonnoksessa esitetyt tavoitteet liittyen joukkoliikennejärjestelmään, kaupunkikehitykseen ja maankäyttöön sekä asukasnäkökulmaan tukevat Lahden kaupungin strategisten tavoitteiden saavuttamista. Vaikka joukkoliikennettä ei suoraan mainita kaupungin omassa strategiassa, on ympäristökaupungin kestävyysteemalla vahva kytkös kestävään liikkumiseen kuten joukkoliikenteeseen. Myös kaupungin strategian maininta uuden rakentamisen sijoittumisesta kestäville kaupunkirakenteen vyöhykkeille kytkeytyy joukkoliikenteeseen. Joukkoliikenteen kehittämisellä on vaikutusta paitsi ihmisten liikkumiseen myös elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Kaupunki pitää hyvänä, että Lahden ilmasto- ja ympäristöohjelmat on tunnistettu joukkoliikennestrategian valmistelua ohjaavina.

Strategialuonnoksen valmistumisen jälkeen Lahden kaupunkiseudun maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevasta MAL-sopimuksesta vuosille 2024-2035 on saatu neuvottelutulos. Tämä seudun toisen MAL-sopimuksen valmistuminen olisi hyvä tunnistaa strategian laadinnassa,

koska sopimuksessa on tavoitteita ja toimenpiteitä myös joukkoliikenteeseen liittyen. Uuden sopimuksen tavoitteet ovat samansuuntaiset seudun ensimmäisen sopimuksen kanssa.

Strategialuonnos on linjassa hyväksymisvaiheessa olevan Lahden yleiskaavan kanssa ja toimenpiteissä on tunnistettu yleiskaavan mukaiset maankäytön ja liikenteen kehittämisen kysymykset, kuten kestävän liikkumisen kartalla esitetyt keskeiset joukkoliikennekäytävät. Yleiskaavaa laaditaan samassa prosessissa kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman kanssa ja tätä kokonaisuutta kutsutaan nimellä Lahden suunta. Tästä Lahden suunta -työstä olisi strategialuonnoksessa hyvä mainita, että se sisältää sekä yleiskaavan että kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman. Joukkoliikennestrategian laadinnassa olisi hyvä mainita myös kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma, jossa on oma toimenpidekokonaisuutensa joukkoliikenteen kehittämiseksi.

Strategian luonnoksessa on esitetty toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteille on myös esitetty vastuutahot. Lahden kaupungin kannalta joukkoliikenteen rahoitus ja sen esitetty nosto on keskeinen kysymys. Valtakunnallisen rahoituksen pieneneminen sekä joukkoliikennelippujen arvonlisäveron korotus asettavat paineita kuntien rahoituksen kasvattamiselle *samaan aikaan, kun kunnissa on säästöpainetta*. Esillä ovat olleet myös mahdolliset muutokset Kelan koulumatkatukeen sekä valtion odotukset kuntien osallistumisesta alueellisen junaliikenteen järjestämisen kustannuksiin tulevaisuudessa. Rahoituspaineiden vuoksi on tärkeää tavoitella lipputulojen kasvua matkustajamäärien suhteessa. Matkustajamäärien kasvu pandemiavuosien jälkeen sekä vertailukaupunkiseutujen luvut antavat uskoa joukkoliikenteen kasvumahdollisuuksiin Lahden seudun liikenteen toimivalta-alueella.

Strategialuonnoksessa on esitetty, että Lahden kaupungin maksuosuus liikennöinnin nettokustannuksista kasvaisi noin 1,1 miljoonalla eurolla vuosittain. *Lahti edellyttää, että joukkoliikennestrategian valmistelussa ja viimeistelyssä huomioidaan kaupunginvaltuuston päätös joukkoliikenteen määrärahalleikkauksista vuosille 2025–2027.* Luonnoksessa on tunnistettu, että uuden vaihtopysäkkialueen toteuttaminen kauppakeskus Trion ympäristöön toisi potentiaalisesti noin 800 000 euron säästöt vuosittaisissa liikennöintikustannuksista. Uusi vaihtopysäkki Trion ympäristössä paitsi pienentää erityisesti Lahden kaupungin sisäisen joukkoliikenteen liikennöintikustannuksia, myös parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa nopeuttamalla matka-aikoja. Tällä joukkoliikenneinfran kehittämisellä vuosittaisten kustannusten kasvupaine olisi yli miljoonan euron sijaan noin 300 000 euroa. Lahden kaupunki kiirehtii Trion vaihtopysäkkialueen suunnittelua ja tavoittelee sen toteutusta viimeistään vuonna 2026.

Joukkoliikennestrategian tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia joukkoliikenneyksikön lisäksi myös muilta kaupungin toimialoilta: maankäyttöä tulee kehittää joukkoliikenteen vahvan palvelutason alueilla, joukkoliikenteeseen liittyvää infraa tulee parantaa (mm. esteettömyys, liityntäpysäköinti), runkolinjastoa tulee kehittää ja yhteistyötä mm. koululaisliikenteen järjestämiseksi tulee lisätä. Strategian ensimmäisten vuosien aikana on tarpeellista toteuttaa Trion vaihtopysäkkialueen lisäksi *kustannustehokkaita* strategialuonnoksen kehittämistoimia. *Lahti esittää, että joukkoliikenteen järjestämistävästä tehdään selvitys vuoden 2025 aikana.*

Lisäksi olisi hyvä kiinnittää huomioita tekstiasuun ja käyttää yhteneviä ilmaisuja koko asiakirjassa. Lahden suunta -työstä sekä Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ja Päijät-Hämeen rakennemallin (tavoitevuosi 2060) kokonaisuudesta on käytetty luonnoksessa useampaa ilmausta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Lausunto toimitetaan Lahden seudun joukkoliikennelautakunnalle